

Sesja Naukowo-Techniczna Komisji Drzewnictwa PTL nt. racjonalnej gospodarki drewnem

Научно-Техническая Сессия Комиссии Древодисноведения Польского Лесного Общества
на тему Рационального хозяйствования древесиной

Scientific and Technical Session of the Wood Commission, Polish Forest Society
on the rational wood management

Sesja odbyła się 23 maja 1980 r. w Warszawie z udziałem 25 osób, członków Komisji i zaproszonych gości. Po otwarciu Sesji przez przewodniczącego Komisji prof. dr. hab. Jerzego Ważnego ogłoszono trzy referaty.

Mgr inż. Waław Starzecki: Aktualne problemy oszczędnej gospodarki drewnem

Podjęto problem deficytu drzewnego, którego rozmiary szacowano w ostatnim 10-leciu w Polsce na ok. 2,5 mln m³ rocznie. Opierając się na Uchwale Nr 16/74 Rady Ministrów z 11 stycznia 1974 r. Autor nakreślił zadania dotyczące efektywnego wykorzystania surowców drzewnych z lasów i zadrzewień oraz racjonalnego i oszczędnego zużycia materiałów drzewnych i drewnopochodnych we wszystkich dziedzinach gospodarki narodowej. Niezadowalający przebieg realizacji tych zadań wynika przede wszystkim z zakłóceń zaopatrzeniowych i transportowych, braku zatrudnienia, zakłóceń w dostawach paliw i energii oraz materiałów chemicznych dla przemysłu papierniczego, meblarskiego i płytowego. I tak: nie pozyskano planowych ilości drewna średniowymiarowego i małowymiarowego, wzrósł zapas grubizny w lesie. Nie wykonano zadań oszczędnościowych w zakresie wykorzystania drzewnych odpadów i drobnicy leśnej do produkcji zrębków, co spowodowało wzrost zużycia papierówki. Niedostateczna była produkcja tarcicy iglastej i liściastej, okleiny, sklejk, płyt pilśniowych i wiórowych. Poważne straty wynikają z faktu, iż 80% wyprodukowanej tarcicy krajowej nie podlega suszeniu. Na cele budowlane zużywa się rocznie 40% ogólnej ilości tarcicy iglastej, z czego 70% przeznacza się na cele usługowe (deskowania, rusztowania, budowa obiektów zaplecza). Przyczyny nadmiernego zużycia wynikają głównie z małej rotacji deskowań powtarzalnych, niepełnego wykorzystania drewna z odzysku. W resorcie komunikacji zauważa się zbyt mały udział podkładów liściastych (o żywotności 25—30 lat) w stosunku do podkładów iglastych (o żywotności 15—17 lat). Również regeneracja podkładów nie jest prowadzona w dostatecznym stopniu. Przedstawiono kierunki działań w celu racjonalności i oszczędności gospodarki drewnem we wszystkich

fazach jego przerobu. W zakończeniu Autor postuluje, ażeby wprowadzić w kraju powszechny reżim oszczędzania drewna.

Doc. dr inż. Longin Glijer: **Drewno jako materiał energetyczny**

Przedstawiono różne rodzaje odpadów drzewnych powstające podczas przemysłowego przerobu drewna i mogące stanowić źródło energii. Ich szacunkowa ilość na rok 1978 wynosiła 1926 tys. t. Dochodzi do tego kora z korowania papierówki — 270 tys. t i drewno opałowe pozyskane w lasach — 900 tys. t. Z tego energetycznie wykorzystano w 1979 r. 671 tys. t (brak danych ze Zjednoczenia Przemysłu Papierniczego). Przyczyny niewykorzystania odpadów do celów energetycznych widzi Autor głównie w braku odpowiednio przystosowanych kotłowni do ich spalania. Podano przeróżne, często szokujące, metody pozbywania się odpadów praktykowane w wielu zakładach. Przedstawiono tendencję, iż w okresie niskich cen paliw rozwijano technologie przerobu odpadów na surowce szlachetniejsze, po gwałtownym wzroście cen paliw czynione są poszukiwania bardziej ekonomicznego sposobu wykorzystania odpadów jako surowca energetycznego. Podano przykłady zagospodarowywania odpadów drewna w innych krajach oraz przewidywane zwiększenie udziału drewna w bilansie energetycznym w tempie ilustrowanym liczbami:

1975	1980	1985	1990
884 tys. t	1052 tys. t	1307 tys. t	1609 tys. t

W dalszej części referatu podano podstawowe warunki techniczne konieczne do zwiększenia energetycznego przerobu prognozowanych ilości odpadów. Kotłownie w zakładach przemysłu drzewnego powinny być wyposażone w paleniska z rusztem schodkowym, na których można spalać rozdrobnione drewno o niezbyt wysokiej wilgotności. W zakładach, w których powstają odpady bardzo mokre, kotłownie powinny być wyposażone w paleniska fluidalne. Kotłownie większej mocy ogrzewane węglem powinny być wyposażone w dodatkowe urządzenia dyszowe służące do wdmuchiwania pyłów i trocin do komory spalania. Niezwykle celowe jest skonstruowanie maszyny rozdrabniającej odpady łuszczyki, kory i obrzynków. Rozwiązania oczekuje problem zasobników na rozdrobnione odpady nie działających przy temperaturach minusowych. Zdaniem Autora należy wrócić do dawnych rozwiązań, ulepszając one na miarę dzisiejszych możliwości wykorzystania energii cieplnej uzyskanej ze spalania odpadów drzewnych dla energetycznego zaspokajania potrzeb zakładów i okolicznej ludności. W zakończeniu podkreślono potrzebę podjęcia badań celem określenia dokładnej ilości powstających odpadów, ich właściwości i rozlokowania oraz ekonomicznej analizy sposobów ich wykorzystania.

Dr inż. Andrzej Krzysik: **Problem wykorzystania odpadów drzewnych do produkcji materiałów płytowych**

Autor przedstawił w pierwszej części próbę historycznej analizy problemu wykorzystania odpadów drzewnych. Wyjaśniono pojęcie odpadów drzewnych oraz dokonano ich podziału na dwa rodzaje: drobnicę leśną i odpady przemysłowe. Dokonując przeglądu zużycia odpadów drzewnych w latach ubiegłych Autor podał szereg cennych rozwiązań stosowanych dawniej, a dziś zaniechanych. Analizując udział poszczególnych sortymen-

tów drewna stosowanych w przemyśle płyt pilśniowych Autor stwierdził właściwe wykorzystanie do celów produkcyjnych niskowartościowego drewna z bazy leśnej oraz odpadów przemysłowych. W przemyśle płyt wiórowych obserwuje się zbyt małe wykorzystanie bazy odpadów przemysłowych, co jest następstwem trudności transportowych w zakładach posiadających te odpady. Możliwość rozwiązania problemu widzi Autor w lokalizacji wytwórni płyt wiórowych w kombinatach przemysłu drzewnego takich jak Sławno, Rzepedź czy Barlinek. Bariera transportowa dotyczy również problemu wykorzystania trocin, który omawiany jest w dalszej części referatu. Wyrażono pogląd, by rozpocząć transportowanie trocin specjalnie do tego celu przystosowanymi samochodami. Omówiono także zagadnienie wykorzystania odpadów korowania. Wskazano celowość podjęcia prób wdrożenia w skali półtechniczno-doświadczalnej przerobu odpadów korowania na materiały płytowe dla budownictwa, zwłaszcza małokubaturowe.

Po wygłoszeniu referatów miała miejsce ożywiona dyskusja, w której wzięło udział 11 osób: prof. dr hab. Franciszek Krzysik, prof. dr Władysław Fabiszewski, prof. dr hab. Olgierd Korczewski, doc. dr hab. Leszek Żukowski, doc. dr hab. Włodzimierz Onisko, doc. dr Tadeusz Druet, mgr inż. Jerzy Knothe, mgr inż. Waław Starzecki, doc. dr Longin Glijer, dr inż. Andrzej Krzysik, prof. dr hab. Jerzy Ważny. Dyskutanci omówili kwestię wykorzystania odpadów drewna oraz drewna z zadrzewień przydrożnych. Wiele uwagi poświęcono sprawie wykorzystania trocin, której niepowodzenie wynika głównie z niewłaściwego systemu organizacyjnego oraz małej czystości i nieodpowiedniej geometrii trocin — elementów decydujących o ich przydatności. Wyrażono pogląd, aby pierwszym krokiem w kierunku racjonalnej gospodarki drewnem było planowanie cięć według możliwości wywozowych z lasu i przerobu w tartakach. Podano informację o podjętej tematyce wykorzystania odpadów przemysłu płytowego (ścieków) w postaci paszy i nawozów. Uczestnicy Sesji uznali, że konieczne jest zakreślenie realnych granic między technologicznym i energetycznym wykorzystaniem odpadów drzewnych, oparte na badaniach ekonomicznych.

Podsumowanie obrad dokonał prof. dr hab. Jerzy Ważny podkreślając, że referaty i dyskusja stanowią duży wkład do kompleksowego opracowania tak ważnego w chwili obecnej problemu — oszczędnej gospodarki drewnem.

Andrzej Kundzewicz